

BISERICA ȘI ȘCOALA.

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână: **DUMINECA.**

<p>PREȚUL ABONAMENTULUI. Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor. Pentru România și străinătate: Pe un an 14 fr. pe jumătate an 7 fr.</p>	<p>PREȚUL INSERTIUNILOR : Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte 8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.</p>	<p>Correspondențele să se adreseze Redacțiunei „BISERICA ȘI ȘCOALA” Ear banii de prenumerațiune la TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.</p>
--	--	--

Cuvânt presidial

rostit de Protosincelul *Ioan I. Papp* la adunarea generală a fondului preoțesc din 1902.

Cristos a'nviat!

Onorată Adunare generală!

Prea Onorațiilor Domni Protopresbiteri!

Onorată Preoțime!

Iubiți frați în Cristos!

Mulțumindu-Vă tuturor, că ați dat ascultare convocatorului nostru, înainte de toate Vă salut cu creștineasca salutare: *Cristos a înviat!*

În această zi, când Domniile și frațiile Voastre, reprezentanții preoțimei diecesane, V'ați adunat aici, în centrul eparchiei, pentru a Vă exercita dreptul și a Vă împlini datoria impusă prin Statutele fondului nostru preoțesc; în această zi, când de după instituțiunile bisericii noastre chemat sunt să ocup acest scaun de înaltă distincțiune pentru mine și ca atare să conduc consultările de astăzi ale Onoratei adunări, aș fi dorit mult și mi-ar fi servit spre deosebită mângâiere, dacă V'aș pute întimpina cu vre-o veste de bucurie generală; dar după-ce Provedința divină în sfaturile sale necuprinse de mintea omenească altcum a dispus, în loc de a Vă înveseli cu vre-o veste de bucurie, necesitat sunt a-mi împlini trista și dureroasa datorie și a Vă împărtăși și de aci durerosul eveniment, că Preasfințitul nostru arhieru diecesan *Iosif Goldiș* nu mai este între cei vii.

Mult regretatul nostru arhieru la 23 Martie st. v. a. c. a adormit în Domnul, și astfel, mutându-se la cele eterne, a lăsat eparchia văduvă, pe eparchioții iubiți, poporul credincios, preoțimea diecesană, decorul sufletului său, — în profund doliu.

În fața durerosului eveniment nu ne mai rămâne alta, decât aceea, pentru-ce Vă rog, ca re-verinței și devotamentului nostru fiiesc față de regretatul nostru arhieru de pie memorie *Iosif Goldiș*, precum și profundului nostru doliu pentru pierderea acestui arhipăstor, să-i dăm expresiune prin ridicare de pe scaune, zicându-i cu pietatea creștinească: *Odihnească în pace, binecuvântată să fie memoria lui*; și acestei memorii nu numai să-i facem loc în inimile noastre, dar să o eternisăm și în anele fondului.

Iubiți frați în Cristos!

Trecând peste evenimentul de doliu, țin să constat cu Domniile și frațiile voastre, că ziua de astăzi deși zi comună în calculul de rînd, dar în viața și existența fondului nostru preoțesc este o zi de atâta însemnătate, încât nici nu am pute trece peste ea, fără să ne dăm oare-care seamă cu noi înși-ne.

Însemnătatea zilei o remarcăază împrejurarea, că fondul nostru preoțesc își ține astăzi a 25-a adunare generală dela înființarea și existența sa; ear mângâierea noastră își află baza ei în fapt, că de după socoata ce vi-se prezintă, fondul nostru preoțesc după 25 de ani ai existenței sale s'a ridicat la un capital de peste 400.000 (patru sute mii) fl., un capital acesta, care chiar și numai de sine și prin sine, dar bine îngrijit și administrat, nu numai tinde destulă garanță pentru a satisface tot mai mult justelor noastre aspirațiuni diecesane, ale văduvelor și orfanilor ei, dar a servit dela început și în viitor va servi tot mai mult atât spre întărirea bisericii noastre naționale, cât

și spre ridicarea prestigiului preoției noastre diecesane.

Dacă dară nu ni-a fost dat, ca această zi însemnată pentru biserica și preoția noastră diecesană să o putem serba cu vre-o pompă esterioră, să o prăznuim în inimile noastre, mulțumind lui Dumnezeu, că ne-a învrednicit a ajunge și acest moment mult dorit, când și preoția noastră are pentru sine și ai săi un ce special; când preoția noastră adecă are atare fond, care pentru acum îi servește spre mângâiere, ear pentru viitor spre îmbărbătare și încurajare în suportarea lipselor și neajunsurilor vieții familiare.

Binecuvântat să fie deci momentul, când s'a conceput ideea și când s'a pronunțat primul cuvânt pentru înființarea acestui fond, a cărui bunătate s'a dovedit peste toată îndoiala și până acum, pentru că avea fond ca un pom răsădit lângă izvoarele apelor, a dat și până aci roade mănoase ear pe viitor garantează roduri tot mai îmbelșugate!

Aceia dintre D-voastre, cari ați luat parte începând dela conferința din 1877 și dintre cari cu bucurie putem saluta și la adunarea de astăzi pe mai mulți, vă veți aduce aminte, că prin înființarea fondului preoțesc nu s'au urmărit numai interese materiale, ci precum ne arată și istoricul fondului, espus în statute prin acest fond, s'a urmărit un scop mult mai superior: închiegarea tot mai tare a raporturilor bune dintre elementele constitutive ale bisericii, dintre cler și popor și în special dintre cler și inteligența mireană.

Și după-ce fondul prin statutele sale însuși

mărturisește despre sine, cine i-a fost creatorul, cine i-a fost spriginitorul și cine ocrotitorul și crescătorul, țin, că e de demnitatea noastră, ca astăzi îndeosebi, când fondul își ține și serbează în mod atât de liniștit a 25-a adunare dela înființarea sa, în semnul grațitudinii, ce a caracterizat preoția noastră totdeauna, să aducem tributul recunoștinței și mulțumitei noastre călduroase tuturor acelor factori, cari au inițiat, spriginit și provocat înființarea și sporirea fondului, și pe cari Statutele acestui fond ni-i presintă ca pe o trimitate.

Idea adecă, precum se știe, a emanat dela I. P. S. Sa dl Episcop de atunci Ioan Mețianu, acum arhiepiscop și mitropolit.

Venerabilul Sinod eparchial a spriginit-o cu toată căldura, resemnând spre acest scop cel mai bogat isvor de augmentare și sporire, ear Consistorul eparchial a întrupat ideea și a realizat dorința preoției.

Mi-am ținut deci de datorință, să relevez acesteia acum, când fondul își serbează a 25-a adunare și când soarta astfel a dispus, ca mie să-mi vină onoarea de a conduce această adunare.

De aceea, rugându-ve pe toți, să spriginiți și din a d-voastră parte ulterioara dezvoltare a acestui fond, dar nu mai puțin ca și în interesul bisericii, să întrețineți și în viitor cele mai bune relațiuni cu poporul și cu inteligența mireană, — declar ședința ordinară a adunării fondului preoțesc din anul 1902 de deschisă.

Arad, la 20 Aprilie (3 Maiu) 1902.

Ședințele Sinodului eparchial

din diecesa română gr. or. a Aradului, ținute în sesiunea ordinară a anului 1902.

Ședința I.

S'a ținut în Arad la 21 Aprilie (4 Maiu n.) 1902, la orele 11¹/₂ a. m.

Președinte: P. C. Sa părintele protosincol Ioan I. Papp, asesor ordinar al senatului bisericesc dela Consistorul aradan. Notar: Dr. George Popa.

Nr. 1. După asistare la sfânta liturgie și chemarea Duchului Sfânt în biserica catedrală, deputații sinodali se întrunesc la orele 11¹/₂ în sala institutului teologic-pedagogic, unde P. C. Sa părintele protosincol-președinte Ioan I. Papp în virtutea §-ului 118. din Statutul Organic ocupă locul presidial și deschide sesiunea sinodală.

Nr. 2. Se citește apelul nominal, la care răspunzând 53 deputați

Președintele declară Sinodul capabil pentru a aduce concluse valide.

Nr. 3. La propunerea deputatului Pavel Rotariu

Sinodul decide, ca cuvântarea de deschidere a P. C. Sale Dlui Președinte să se treacă în întregimea sa la protocol.

Nr. 4. Presidiul presintă următoarele acte intrate pentru sesiunea sinodală din anul 1902:

1. Raportul Consistorului din Arad, ca senat bisericesc, despre moartea Episcopului Iosif Goldiș (Se predă comisiunii bisericești);

2. Raportul Consistorului plénar din Arad (Com. org.);

3. Raportul Consistorului plénar din Oradea-Mare (Com. org.);

4. Raportul senatului strîns bisericesc din Arad (Com. org.);

5. Raportul senatului strîns bisericesc din Oradea-Mare (Com. bis.);

6. Raportul senatului școlar dela Consistorul din Arad (Com. școl.);
7. Raportul senatului școlar dela Consistorul din Oradea-Mare (Com. școl.);
8. Raportul senatului epitropesc aradan (Com. epitr.);
9. Raportul senatului epitropesc orădan (Com. epitr.);
10. Raportul în chestiunea înființării episcopilor (Com. org.);
11. Raportul delegațiunii congresuale (Com. org.);
12. Raportul Consistorului aradan despre modificarea Regulamentului pentru alegerea deputaților la Sinodul eparchial (Com. org.);
13. Proiectul de regulament pentru administrarea afacerilor epitropești în parochii (Com. org.);
14. Raportul despre ameliorarea salarelor profesorilor și funcționarilor (Com. epitr.);
15. Raport despre regularea fondului instruct (Com. epitr.);
16. Raport despre starea fondului de despărțire ierarhică (Com. epitr.);
17. Raportul senatului epitropesc dela Consistorul din Arad, relativ la ameliorarea dotațiunii Archiepiscopului-Mitropolit (Com. epitr.);
18. Raportul senatului epitropesc din Arad relativ la subvențiunea fostului referent epitropesc Ioan Moldovan (Com. epitr.);
19. Raportul senatului bisericesc din Arad în chestiunea sesiunilor parohiale din parochiile reduse (Com. org.);
20. Raportul senatului epitropesc din Arad relativ la pământurile din Checheș (Com. epitr.);
21. Raportul special al senatului epitropesc din Arad cu socoțile fondurilor și fundațiunilor de de anul 1901 (Com. epitr.);
22. Raport în cauza lăsământului fericitului Episcop Iosif Goldiș (Com. epitr.);
23. Raportul senatului epitropesc din Arad în afacerea reasigurării (Com. epitr.);
24. Raportul despre introducerea contabilității la parochii (Com. epitr.);
25. Raportul senatului epitropesc aradan în afacerea socoților mănăstirei Hodoș-Bodrog (Com. epitr.);
26. Raportul senatului epitropesc din Arad, în chestiunea licvidării pretensiunilor tipografiei diecesane (Com. epitr.);
27. Raportul senatului epitropesc din Arad în afacerea speselor proiectului de despărțire ierarhică din Timișoara-Fabric (Com. epitr.);
28. Raportul senatului epitropesc din Arad în afacerea socoților fundațiunii Zsigaiane (Com. epitr.);
29. Rugarea controlorului George Purcariu pentru computarea anilor de serviciu, petrecuți la epitropia de odinioară a fondurilor comune (Com. org.);
30. Raportul senatului epitropesc din Arad relativ la echilibrarea budgetului diecesan (Com. org.);
31. Raportul Consistorului orădan despre incasarea și administrarea taxelor fondului preoțesc în 1901 (Com. epitr.);
32. Raportul Consistorului orădan despre venitele și erogațiunile fundațiunii Mihoc (Com. epitr.);
33. Raportul aceluiași Consistor despre venitele și erogațiunile fundațiunii George Lazar (Com. epitr.);
34. Raportul aceluiași Consistor despre venitele și erogațiunile fundațiunii Teodor Oancea (Com. epitr.);
35. Propunerea Consistorului din Oradea-Mare pentru cedarea sesiunii a II. din Janoșda pe seama școlii (Com. bis.);
36. Consistorul din Oradea-Mare susțerne memorandumul preoțimei cu 8 clase făcute după terminarea teologiei (Com. bis.);
37. Propunerea Consistorului din Oradea-Mare pentru ștergarea taxei de 1 cor. dela cununii (Com. epitr.);
38. Propunerea Consistorului dela Oradea-Mare, pentru introducerea matriculelor școlare (Com. școl.);
39. Socoata Consistorului din Oradea-Mare, de pe anul 1901 (Com. epitr.);
40. Proiectul de budget al Consistorului orădan pe anul 1902 (Com. epitr.);
41. Cererea Comitetului parochial din Poeni pentru ajutor de 200 cor. (Com. petiționară.)
42. Actele electorale mirenești din Chisetu împreună cu credinționalul alesului deputat Constantin Lazar (Com. verific.);
43. Actele electorale mirenești din Birchis împreună cu credinționalul alesului deputat Virgil Tomici (Com. verific.);
44. Actele electorale mirenești din Tinca împreună cu credinționalul alesului deputat Dr. Aurel Lazar și cu protestele intrate contra acestei alegeri (Com. verific.);
45. Raportul Consistorului din Oradea-Mare relativ la sediul protopiaterelor Tinca și Belgiu (Com. org.);
46. Raportul Consistorului din Oradea-Mare asupra Regulamentului epitropesc din parochii (Com. org.);
47. Propunerea Consistorului din Oradea-Mare asupra Regulamentului afacerilor interne Consistoriale (Com. org.);
48. Cererea Comitetului parochial din Susani, pentru descrierea contribuției de 4 fil. (Com. petiționară.)

Nr. 5. Se prezintă cererile de concediu ale deputaților sinodali Dimitrie Negreanu pe 4 zile, George Roxin pe 4 zile, Vicențiu Babes pe sesiunea întregă.

Concediile cerute se acordă.

Nr. 6. Ședința proximă se fixează pe Luni, 22 Aprilie (5 Maiu n.) 1902, la orele 9 a. m.; ear' la ordinea zilei se pune: I. Raportul comi-

siunei verificatoare; II. Referada comisiunii epitropoști asupra raportului general al senatului epitropesc din Arad.

Ședința se ridică la orele 11½ p. m.

Acest protocol s'a cetit și autentificat în ședința a II-a a Sinodului eparhial, ținută, la 22 Aprilie (5 Maiu) 1902.

Ioan I. Papp,
protosincol președinte.

Dr. George Popa,
notar.

PREDICĂ.

la a IV-a Duminecă după St. Paști, a slăbănogului.

»Eată te-ai făcut sănătos. de acum să nu mai greșești, ca să nu-ți fie ceva mai rău« (Ioan c. 5 v. 14)

Iubiților Creștini!

Din Ierusalim, cetatea cea sfântă a Palestinei, fostă renumită pentru multe lucruri mărețe, cari cu puterea lui Dumnezeu sau s'evirșit întru ea, se aștepta mântuirea lui Israil; aici era tronul împăraților pămên-tești; aici resida Dumnezeu, în sionul ridicat spre mărire a lui de regele Solomon; aici s'au petrecut cele mai mari acte din viața lui Cristos. Despre un astfel de act ne istorisește st. Evangelie de azi, că s'a petrecut la lacul Vitezda, numit așa pe ovrееște, ear cu alte cuvinte în samnă scaldătoarea oii.

La lacul Vitezda Mântuitorul Cristos cu cuvântul numai, vindecă pe un slăbănog, care în timp de 38 de ani îndură suferințele unei grele boale trupesti. Acolo se adunau mulțime mare de bolnavi, de aproape și de departe și așteptau mișcarea apei, pe care Îngerul Domnului la tot anul o turbura, și care intra mai întâiu după turburare deloc se vindeca. Dar, unde putea un slăbănog cu picioare uscate, ca cel din st. Evangelie de azi, să intre el vre-odată mai întâiu în apă și să se vindece, când alții cu picioare bune, totdeauna înaintea lui se pogorau; ear el — pe vecie se vedea condamnat la suferințe amare. Dar, ceea-ce la oameni este cu neputință este cu putință la Dumnezeu. Ceea-ce nu putu face bolnavul, împlinește doftorul său d-zeesc; căci eată Cristos D-zeu, cu a cărui putere și apa se turbura și bolnavii se vindecau, vîzînd pe slăbănogul, cu nemărginită îndurare. îl întreba: vrei să fi sănătos? Eară slăbănogul ce a răspuns? Doamne om nu am, care să mă arunce în apă după turburarea ei și totdeauna altul înaintea mea se pogoră. Ah! nefericitul, cum nu știe cu cine vorbește? Cum nu cunoaște pe binefăcătorul său, să-l roage numai cu un cuvânt, ca să-i ajute? Dar nu! Cristos nu așteaptă rugare. El, care îmbracă cerul cu nori și împodobește florile câmpului și la cîntecul său dă hrană la bună vreme, știind ei ce lipsește și ajută celei mai neînsemnate din sinu pământului și în cerurile de toate, cu aceeași bunătate, văd slăbănogul și îl ajută, și palul său și umblă eată bolnavul să școlat și să mîndat, și în fine fără a ști cel vindecat, că cine îl-a făcut sănătos, întâlnindu-l

lisus în biserică i-a zis: eată te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai greșești, ca să nu-ți fie ceva mai rău.

Cuvintele lui Iisus din urmă mă înteamnă să vă întreb creștinilor iubiți, că: cine nu va pricepe oare, că Cristos, că D-zeu, cunoscă, că slăbănogul era păcătoș, și că boala lui a fost o urmare a păcatului, ca pedeapsă dela D-zeu; căci ce altă ar însemna cuvintele: „de acum să nu mai greșești“? Da! negreșit, slăbănogul a fost păcătoș.

Răutatea păcatului însă D-zeu nu totdeauna o pedepsește cu boale ei și cu alte nenorociri. Știți că pe Iona Dumnezeu îl pedepsi pentru neascultare, ținându-l 3 zile în pantecele chitului. Pe împărații lui Israil și tot poporul care călcă legea lui D-zeu, îi trimise în robia Asiriei și a Babilonului. Achov, unul din cei mai tirani și păcătoși regi ai lui Israil se sfinși de moarte cumplită. Bogatul cel nemilostiv din evanghelie, ajuns după moarte în munca iadului. Eată totatătea icoane cari represintă pedeapsa lui D-zeu pentru păcate.

Dar oare cine dintre noi e în stare a prevedea nenorocirea ce-l poate ajunge pentru păcate?

De aceea dorind eu din inimă iubiților fii și frați, a vă feri de cumplitele urmări, ce-l ajung pe tot omul păcătoș, imi țin de datorințăsfântă, a vă învăța astăzi să cunoașteți

- 1), *răutatea păcatului și*
- 2), *ce avem a face pentru a ne feri de căderea în păcate și a ne curăți de ele?*

I'eci de vreți să fiți sănătoși — grăindu-vă cu cuvintele doftorului sufletelor și al trupurilor: — ascultați fiilor!

I.

Dintru început a făcut D-zeu pe om după chipul și asemnarea sa: cu înțelepciune, ca să conducă toate cu voie liberă, ca să stăpânească toate, nevinovat și nemuritor, cari însusiri îl aleseră dintre celelalte făpturi și-l făcură să fie ființă fericită. Vîrbînd cu psalmistul: Dumnezeu îl făcu pe om numai cu ceva mai mic decât îngerii; ființă viețuitoare a două lumi: cu materia corpului aparținător lumii vîzute; ear cu sufletul locuitor cerului, lumii spiritelor. Minune adevărată fu zidit omul între celelalte ființe; că deși are trup legat pământului, dar casă fiind sufletului, părții celei d-zești acesta-l poartă pe aripile sale prin regiunile cele mai

nalte și estinse. Omul nu are aripi ca păsările și totuși călătorește aerul; nu are firea peștilor dar străbate adâncul mărilor; fără a avea tăria și natură animalelor, este învingător a tot ce-i stă în cale; el pătrunde și în fundul pământului și lui i-se închină bogățiile munților; lui se supun apele mărilor; putem zice cu adevărat: că are domnie peste toate. Acesta fu și scopul lui D-zeu, când a zidit pe om, ca pe pământ să fie un domn, precum în cer este un D-zeu. „*Umpleți pământul și-l stăpâniți pe el și stăpâniți peștii mărilor și păsările cerului și toate dobitoacele și tot pământul și toate jivintele, care se tirăsc pe pământ*“ (Facere c. I. v. 28) — a zis D-zeu oamenilor dintăiu. Și omul era binecuvântat să fie fericit. Dar fericirea omului a stat totdeauna și stă numai în armonia însușirilor, cu cari îl dăruie D-zeu. Înțelepciunea, adică mintea să-l conducă pe om liber în toate lucrările sale, spre săvârșirea faptelor; ear faptele să consune cu voia lui D-zeu; și împlinind voia lui D-zeu să fie sfânt și fără prihană, precum se cade unui locuitor al cerului a fi; căci scris este: „*Să fii sfânt, căci sfânt sunt eu Domnul*“ (Leviticon c. 11 v. 45). Deloc însă ce armonia însușirilor lui D-zeu în om se conturbă: omul înceată de a mai fi fericit și nu mai poate corăspunde scopului pentru care este creat. Aceasta conturbare apoi, totdeauna se face în contul sfințeniei și a nevinovăției omului, prin săvârșirea de fapte contrari voii lui D-zeu. Faptele noastre însă, cari sunt în contra voii sau legii lui D-zeu, — se numesc: păcate.

Acum dați-mi voie iubiților, să vă descriu mai de aproape păcatul.

Răul relelor și a toate relele rău este păcatul; adevăratul izvor veninos, care produce stricăciune de moarte în viața sufletească, întocmai precum veninul cel material produce moartea trupească. Și cum să nu fie păcatul atât de rău, când el se opune direct voii lui D-zeu? Din fiu bun și ascultător, omul se dejosește la actul neascultării; respinge jertfa recunoștinței, ce o datorește binefăcătorului său; se degradează dela demnitatea în care era cu ceva mai mic decât îngerii; întru cât au rămas statornici în slujba lui D-zeu prin săvârșirea binelui: au rămas în mărirea cea dintăiu; din contră îngerii cei răi întocmai ca și omul, prin păcat au perdut darul. Deci păcătosul se abate din calea fericirii, fiind-că puterile sufletești cu care l'a dăruit D-zeu: mintea și libertatea se slăbesc și se desorganizează, prin ce înceată de a mai duce o viață sfântă și fără prihană, prima condițiune, care-l face rîvnitor la fericirea vecinică. Ci după cuvintele prorocului Isaia, eată în ce se cuprinde rîvna păcătosului: „*făcut-am legătură cu iadal și așezământ cu moartea — zice prorocul — pus-am minciuna, nădejdea noastră și cu minciuna ne vom acoperi* (Isaia c. 28 v. 15).

Și oare poate să fie mai mare nenorocire pentru om decât a perde tot ce are el mai scump; căci ce-i mai rămâne omului dacă odată și-a perdut darurile sufletului: când mintea i-se întuneacă, libertatea i-se strică, și din om ales între semenii sei și liber viețui-

tor, cu voia se face rob păcatului pentru vecie? Dacă vă închipuiți Iubiților, cât de grea este robia pentru trupul omului, care pe un timp stă închis între zăvoarele temniței, fără libertate și lipsit de aerul curat și dătător de viață: cu cât mai grea va fi atunci robia sufletului, încătușat în lanțul păcatului pe vecie. Păcătosul în tot binele vede numai rău; unica lui plăcere este desfătarea în nelegiuiri. Acum spuneți-mi, vă rog: ce-l indeamnă pe om, că nu-și prețuiește viața sa, care e un dar dela D-zeu, ci și-o ruinează: unul prin beție, altul prin desfrânări, altul prin lenevire? Ce-i indeamnă pe unii a răpi averea deaproapelui, ca să-și sature poftele pântecelui său; ce-i indeamnă pe alții a minți și a vorbi de rău pe deaproapelé său? De ce sunt unii atât de decăzuți cu sufletul, că se fac mărturii mincinoase în contra deaproapelui și pun jurămintă strambe. De ce unii după tot cuvântul injură pe D-zeu, nu împlinesc poruncile lui, nu cercetează bibiserica, nu iubesc școala, nu dau cuvenită onoare nici oamenilor, nici lui D-zeu? De ce s'eracul clevețește asupra bogătlui și bogatul asupra s'eracului fără de vină? Și toate acestea le săvârșește omul în urma desorganizării și a întunecării minții prin păcat. Pentru-că: păcatul este o mare și grea boală a sufletului, asemenea ranei învechite a trupului, care dacă nu se delătură la timp: atacă întreg organismul și-i causează moartea. Mântuitorul Cristos a zis: „*de crei să intri în viață, împlinește poruncile*.“ Deci păcătosul, care nu împlinește, ci calcă poruncile lui D-zeu: în loc de viață seceră moartea păcatului, care este munca cea vecinică, precum este scris: „*Și vor merge aceștia în munca cea de veci*.“ (Mat., c. 25, v. 46.)

Dacă s'ar afla acum Iubiților, între noi cievea, care să nu înțeleagă cu mintea sa, cât de rău este păcatul, învețe-se a cunoaște din asprimea cu care D-zeu îl pedepsește. Să nu suim cu cugetul întru început la facerea lumii. Atunci mai întâi făcu D-zeu pe îngeri. O parte mare dintre ei răsvrându-se în contra lui D-zeu, voiau ca ei să fie mai mari decât D-zeu. Și ce s'a întemplat? Unde sunt acum îngerii cei resculați? Ia ce i-a adus păcatul mândriei sau sumeției lor? Aceasta ni-o spune Sf. Apostol Petru astfel: „*D-zeu pe îngerii cari i-au greșit nu i-a ertat, ci legându-i cu lanțurile întunerecului, în tartar i-au dat a se păzi spre judecată*.“ (II. Petru, c. 2. v. 4.) Înfrorător este a și cugeta, ca cineva din demnitatea cea mai înaltă deodată să cade în cea mai groaznică stare a suferințelor pe vecie. Și oare pentru ce? Pentru păcat.

Oamenii cei dintăi, Adam și Eva, trăiau în cea mai fericită stare, nu cunoștau lipse și suferințe. Dar cât ținu această stare? Până nu au păcătuie. Ear după-ce călcăra porunca lui D-zeu, perd raiul, perd fericirea și nemurirea. „*Intru sudoarea feții să-ți câștigi pâinea ta, până-ve te vei întoarce în pământul, din care ești luat*“ (Facere, c. 3. v. 19.) așa zise D-zeu lui Adam, după păcat. Osonda, ce ajunge pe un împărat, care devine cerșitor, este și pedeapsă lui Adam. Ca

în mijlocul unei pustietăți stă omul cel dintâi coplesit de toate relele, ce în valuri se strâcoară asupra lui: foamea și setea, seceta și ploaia, frigul și căldura, apele, grindina, spinii și buruienile și peste tot; boalele amăresc zilele lui până la mormânt. Și pentru ce fură acestea toate? Numai pentru păcat.

Dar oare să fie destul numai atâtă? O, nu! urgia lui D-zeu urmărește păcatul și în viața cea viitoare. Căci scris este: „Și pe sluga cea nevrednică aruncați-l întru întunerecul cel mai dinafară, acolo va fi plângere și scrâșnire dinților. Eară când va veni fiul omenesc întru mărirea sa și toți sfinții îngeri cu densul, atunci va șede pe scaunul mării sale. Și se vor aduna înaintea lui toate neamurile și va despărți pe unul de către altul, cum desparte păstorul oile din capre.“ (Mat., c. 25. v. 30—32.) Eată viitorul celor păcătoși și după moarte. Cristos judecătorul, cu dreptate și nepărtinire li face sentința, trimițându-i în întunerecul cel mai dinafară: „în munca cea vecinică“ (Ibid., v. 42.)

Deci, care să fie mărirea păcatului, cu ce vom măsura greutatea lui? Aceasta numai bunătatea și îndurarea lui D-zeu insultată prin păcat, o poate nouă spune. Dar ni-o arată din destul și urmările multor păcătoși. Știm, că prin păcat s'a creat tartarul, păcatul ni-a făcut cunoscut iadul, păcatul moștenește munca cea vecinică.

II.

Fiind păcatul cel mai mare dușman al omului, un rău cu urmările cele mai triste: oare nu s'a deșteptat dorul, în voi, creștinii mei, de a afla calea, a cunoaște mijloacele, prin cari să vă mântuiți sufletul de perzarea sigură? Tot omul, care pătimeste de cutare boală trupească, știm cum încearcă toate; se folosește de toate mijloacele, ca să scape de boală. Aleargă la doctori, își face rugăciuni și-și cântă liturgii; merge la izvoare și la băi cu apă vindecătoare, ca să-și redobândească sănătatea și să-și lungească viața cea de pe pământ, deși e atât de scurtă și plină de suferințe. Eată pentru această sănătate și slăbănogul dela Vitezda, cel din Sf. Evanghelie, își tirăi trupul său; și cât de neputincios era, că vedea cu ochii, cumcă nici când nu va ajunge a fi cel dintâi după turburarea apei ca să se vindece: totuși nu-l părăsi nădejdea vindecării și a unei vieți mai de suferit.

Dacă astfel face omul pentru viața trupului, cu dorul, ca prin sănătate să-l facă fericit, — deși vai! ce scurtă și slabă fericire! atunci, nu este oare cea mai mare nebunie, cugetați-vă, a-se lipsi omul de viața cea vecinică, lăsându-și sufletul său pradă boalei păcatelor, fără a arăta măcar atâtă grige, cât arată pentru boalele trupului? Dar, ce zic? atâtă e prea puțin; însămnă nimic pentru o viață de veci. Ci: să jertfească omul toată osteneala, să jertfească putere și avere; să răscumpere cu însași viața pământească viața cea cerească, după zisa Mântuitorului: „Cel-ce vrea să vină după mine, să se lapede de sine.“ (Marcu, c. 8. v. 34.) Dar oare face creștinul nostru așa? O, durere, Iubiților! viața noastră ne dovedește că nu.

Și oare pentru-ce? Numai pentru-că răutatea păcatelor ne-a întunecat mintea întru atâtă, că nu ne înălțăm privirea spre lumea sufletelor, ci stăm legați de materie. Au nu vedeți, Iubiților, cât de mare este rădăcina aceasta? Omul e destinat pentru două lumii, și deși dela el atărnă să se facă moștenitor fericirii din viața de veci, abzice de ea de bună voie.

Dar întrebați-mă, ce aveți a face, ca să dobândiți sufletul vostru? Eată, numai aceea, ce faceți voi cu agrii vostri, pe cari i-arați și sămănați; sau aceea, ce face grădinarul bun cu grădina sa. Mai întâi întoarceți pământul cu susul în jos; rădăcinile buruienilor, cele atât de stricacioase lucatelor și legumelor, le culegeți și lăpeđați afară. Sămënța cea bună o udați, o săpați și o pliviți; o feriți de brumă și de secetă și o grijii până la cules, ca să vă aducă rod bogat; atunci Dumnezeu este, care și răsplătește truda lucrătorului, care lucră cu bună nădejde. Vedeti, fraților, tocmai așa avem să lucrăm în grădina sufletului, care deși nu o vedem, dar în faptă o avem; Dumnezeu ni-a dat-o să o cultivăm, ca să trăim în veci; și aceea este legea morală, adică poruncile lui Dumnezeu. Și cine poate spune, că nu are lege? Dumnezeu cel ce s'a îngrijit de viața noastră trupească, ne-a dat pământ pentru rodire; trimite umezală și căldură din care isvorește nutreământul nostru; tot așa s'a îngrijit, ca pentru viața sufletească să ne dea legea sa, isvorul cel neseecat al rodurilor sufletești, cu cari nutrinde-ne și adăpându-ne să trăim în veci, precum este scris: „ci apa, care voi da lui, va fi întru densul isvor de apă curgătoare în viața de veci. (Ioan c. 4, v. 14.)

Legea noastră morală, poruncile lui Dumnezeu, trebuie să le împlinim între toate împrejurările. Și eată cum: să urmăim și noi grădinarului, desrădăcinând din sufletul nostru patimile, năravurile cele rele; rădăcinile lor să le aruncăm afară, ca să nu crească și sporească în noi burueana păcatului. După aceea să cultivăm în sufletul nostru numai sămēntețele faptelor bune, pe cari ni-le agonisim din isvorul învățurii legii noastre. Aceste plante nobile ale faptelor bune apoi să le ferim de stricăciunea vremilor, care se strecură în sufletul nostru prin poftetele trupești și ispitele lumii acesta, și li strică întocmai ca seceta ori bruma legumelor nobile din grădină.

Dar, Iubiților mei, ca să scăpăm de păcate, nu este destul numai a-le stărpi din sufletul nostru și a-ne feri de ele, ci mai este de lipsă a delătura din calea noastră toate împregiurările și toată ocasiunea, cari pot să ne ispitească și cu puterea lor amăgitoare să ne învingă și atragă spre păcat. Știți că stăpânul casei, care-și prețuește averea sa, câtă grige-i poartă, nici noaptea nu poate dormi; easă afară, încungiuară casa, ca nu cumva venind furii și aflându-l dormind, să se folosească de această împregiurare, și intrând în lăuntru să-i răpească, ce are mai scump. Eată, tocmai așa trebuie să privegheze omul asupra sufletului său, să nu dea ocașiune ispitelor cari vin dela lume și dela diavolul și să-l despoaie de averea su-

fietului de virtutea nevinovăției. Dar mai bine, să vă luminez cu un exemplu. Dacă voești, ca să nu fi espus Dumineca a păcătui, fiind aceea zi de odihnă: nu ședeai acasă, nici nu merge la birt, ci mergi la biserică. Pentru-că diavolul pândește după tine și te ispitește. Îți aduce înainte omul, cu care ajungi în ceartă, și vai! câte păcate vei săvârși atuncea; nu unul, ci o mulțime. Păcătuești anume: în contra lui D-zeu, că în loc să te rogi lui și să-i mulțamești, de nenumărate ori injuri. Păcătuești în contra deaproape-lui tău cu care te cerți și te bați; păcătuești în contra ta și a familiei, că: în bătaie ți-sa spart capul; apoi suferi durere, perzi lucrul; spezezi bani cu doctorii, îți bați muerea și copiii și-ți perzi numele cel bun. Tot atâtea păcate ai săvârșit, pe cari le puteai foarte ușor încungiura, dacă nu le-ai fi dat ocasiune prin mergerea la birt. Din contră, dacă mergeai la biserică, aveai ocasiune a face numai bine. Eată, dară, ce înșamnă a încungiura ocasiunea și împregiurările; cari ne pot duce la păcat. De aceea și Cristos îmbărbătează pe Apostolii săi cu cuvintele: „*Priveghiați și ve rugați, ca să nu cădeți în ispită.*“ (Mat. c. 26 v. 41.)

Și acum, dacă voți să fiți desăvârșiți, Iubiților fii și frați, învățați-vă a cunoaște poruncile lui D-zeu și le urmați lor. Știți că lui Moise prorocul i-a dat D-zeu 10 porunci, cari aveau să le observe fii lui Israil, ca să nu păcătuească. Acestea sunt și poruncile legii noastre, celei învățate de Cristos; ear Mântuitorul pe toate zece poruncile le contrase în două zicând: „*Să iubești pe Domnul D-zeul tău din toată inima ta din tot sufletul tău și din tot cugetul tău. Aceasta este cea dintâi și mai mare poruncă. Eară a doaua asemenea ei este: Să iubești pe deaproapele tău, ca pe tine însu-ți.*“ (Mat. c. 25, v. 37—40.) Dar noi mai avem încă și porunci bisericesti, pe cari aveți datorință să le cunoașteți și impliniți. Eu însă nu voesc a vă obosi luarea aminte prin cuvântarea de azi, ci fâgăduesc, că voi vorbi și despre acelea cu altă ocasiune. Și dacă cunoașteți poruncile legii noastre și știți că pentru mântuirea sufletului vostru le veți păzi, cu toată tăria vă încredințez, că *fericiți veți fi, dacă le veți face.*“

Precum însă în toate lucrările noastre fără de ajutorul lui D-zeu nimic nu putem face, așa și la preîntimpinarea păcatelor lipsă avem de ajutorul lui D-zeu, pe care în tot momentul să-l cerem; și după cum Învățătorul Cristos în rugăciunea domnească ne învață: așa să zicem: „*Și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne mântuește de cel rău,*“ căci după cuvintele Apostolului: „*mult poate rugăciunea dreptului cea ferbinte.*“ (Iacob, c. 5, v. 16.) Deci tot eu cuvântul apostolesc, vă sfătuiesc, frații mei: rugați-vă neîncetat!

Isvorule nesecat al bunătății Doamne! care ai zidit pe om ție după chip și asemănare, și ai voit, ca numai întru legea Ta, implinind poruncile Tale, să fie fericit: mulțamesc-ți pentru cuvântul ce ai pus azi în gura mea, ca să-l vestesc turmei tale; și te rog

ferbinte, preaindurate D-zeule al nostru: privește din scaunul Tău cel prea înalt cu îndurare, spre poporul Tău acesta, și-l păzește de cel rău. Binecuvântă agrii inimilor fiilor Tăi, ca sămănța cuvântului, ce eu servul Tău, întru bună nădejde, azi, am sămănat, să încolțască și să sporească. Ajută-le Preabunule, să se curățască de buruienile păcatelor și să producă numai roadele faptelor bune spre fericirea temporală și vecinică, — și spre mărirea numelui Tău! Amin.

Bărbăteaz, în 26 April v. 1902.

Nicolae Crișmaru,
paroch.

CRONICA.

* **Comisari consistoriali.** Pentru examenele finale dela școlile populare Consistorul a denumit pentru cercurile inspectorale pe următorii comisari: Arad: Augustin Boțoc; B.-Comloș: Dr. Nestor Oprean și Iuliu Vuia; Belinț: Ioan Mateica; Leucusești: Nicolae Nicorescu; Ienopolea: Petru Vancu; Buteni: Iosif Moldovan; Chișineu: Ștefan Leucuța; Halmagiu: Iuliu Groșorean; Lipova: Procopie Givulescu; Radna: Ioan Tuducescu; Sîlindia: Mihail Vidu; Șiria: Nicolae Boscaiu; Timișoara: Emanuil Ungurean și Petru Ionaș.

† **Necrolog.** Cu inima înstrătată de durere aducem la cunoștința tuturor amicilor, colegilor și cunoscuților, că iubitul nostru coleg Iosif Maxim profesor ordinar definitiv la școala reală gr. or. rom. din Brașov și fost dirigent de studii al aceleiași școli s'a mutat la cele eterne în 1/14 Maiu 1902 la orele 3 și 1/2 dimineața, în etate de 55 de ani, în anul al 30-lea de funcțiune, indeplinită totdeauna cu mare conștiințiositate și multă abnegațiune. Rămășițele pământești ale iubitului nostru coleg se vor ridica din Paraclisul bisericeii Sft. Nicolae și se vor depune la eternă odihnă Vineri în 3/16 Maiu 1902, la orele 3 p. m. în cimiterul bisericeii Sft. Nicolae din Scheiu (Brașov). Fie-i țărina ușoară și memoria lui în veci neuitată! Brașov, în 1/16 Maiu 1902. — Corpul profesoral dela școlile medii și superioare gr. or. rom. din Brașov.

* **Dar pentru biserică.** Credincioșii Florea Popa și Florea Oțiș din comuna Măraș (Nagymaros) la îndemnul dlui învățător Nicolae Hanza au dăruit sf. bisericeii 2 stihare pentru prunci în preț de 16 coroane lucrate frumos de dna Silvia Hanza soția dlui învățător din loc. Pentru aceasta mândră faptă creștinească rugăm pe bunul D-zeu să le facă parte de împărăția sa și le aducem cea mai călduroasă mulțămită.

Un credincios.

* **Bibliografie.** În editura librăriei Ciurcu din Brașov au apărut de curind următoarele broșuri, sub titlul general „*Din literatura populară,*“ cari ofer o folositoare și plăcută cetire:

Maxim Gorki: Hanul Tatarilor și fiul său, — traducere de I. C. Panțu. Prețul 10 fileri.

S. Cujbă: Florin, poveste în versuri. Prețul 16 fil.
Maria Drăgan: Opt piese teatrale pentru școlari și școlărițe; dialoguri și triloguri. Prețul 40 fil.

Ca Nr. 9-al „*Bibliotecii teatrale*“ a apărut: *Ruga dela Chiseteu,* comedie populară într'un act de Iosif Vulcan. Prețul 40 fil.

* „*Scolarul declamator*“ este titlul unei broșure apărute în Tipografia „*Tribunei Poporului*“, conținând versuri și poezii scrise și alese de *Nicu Stejărel* (N. Ștefu). Broșura corespunde pe deplin titlului și scopului pentru care a fost compusă. Ediția e frumoasă și se vinde cu minimalul preț de 50 fileri.

* *Rectificare.* Privitor la concursul pentru parochia din *Șeitin*, publicat în organul diecesan Nrii 15, 16 și 17 se rectifică ziua de alegere, fixându-se aceea: dela prima publicare în 30 de zile, ce cade pe 15/28 Mai a. c.

Avis!

P. T. Domnii cărora li-s'a trimis în comisiune spre vânzare din Calendarul nostru de pe anul 192 sunt rugați a administra fără întârziere administrațiunii tipografiei diecesane prețul ce vine pentru exemplarele primite, cu detragere de 20%; eventual și exemplarele rămase nevândute, cu atât mai virtos a nu-le retrimite, căci, după un restamp de una lună, le scriem în sarcina respectivilor și nu se mai primesc în natură, ci numai în bani.

Ioan Nicoreșcu,
preot și administratorul
tipog. diec.

Poșta Redacțiunii.

Domnii Gr. Iorga. „*Privitorul*“ apare de 2 ori pe lună; și costă la an 4 cor. 80 fil. (pentru România 6 cor.) Redacția și administrația: *Brân, Kirchen-gasse Nr. 2.*

Concurs.

Pe baza hotărârii comitetului parochial se deschide concurs pentru stațiunea a treia învățătorească din comuna **Valcani** cu termen de alegere de **30 de zile** dela prima publicare în foaia „*Biserica și Școala*“ cu următoarele emolumente:

1. Salar în bani gata 600 cor.; 2. Scripturistica 12 cor.; 3. Conferința 20 cor.; 4. Încălzământ după trebuință; 5. Cvarțir cu 1 chilie și cuină. Tinerii necăsătoriți sunt preferați. Recurenții să-și substearnă petițiile la Rev. Domn Paul Miulescu protopresbiter în Nagy-Komlós cu documentele prescise și să se prezenteze în sf. biserică a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Dat în ședința comitetului parochial ținută în Valcani la 17/30 Aprilie 1902.

Nicolau Covacicovits,
președinte.

Stefan Oprean,
not. r.

În conțelegere cu mine: PAUL MIULESCU, protopres-1—3 biter, asesor consist. și inspector școlar.

Cu provocare la ordinul Venerabilului Consistor diecesan de sub Nrul 1608/1902 prin aceasta se escrie concurs pe capelania temporală sistemisată lângă veteranul paroch Ioan Rozgan, cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia oficială „*Biserica și Școala*.“

Emolumentele sunt următoarele: a) Venitul sesiei parochiale, împreună cu competența de pășune, pământ estravilan arător, — arenda în calcul mediu 1420 cor.; b) Botezuri 36 cor.; c) Cununii 120 cor.; d) Logodne 24 cor.; e) Înarmormentări 290 cor.; f) Alte funcțiuni 30 cor.; g) Bir dela 130 numere posesori de pământ cate una măsură de grâu, evaluat la 360 cor.;

h) Bir dela 60 numere locuitori fără pământ, câte una coroană. 60 cor. — Suma totală 2340 coroane, din cari detragându-se darea de 240 coroane, rămâne un venit curat de 2100 cor. adică: două mii una sută coroane, din care venit capelanul, care se va alege va folosi jumătate, adică: jumătate în natură din pământ, jumătate din bir, jumătate din veniturile stolare.

Dela recurenți se cere e-valificațiunea circumscrișă în §. 15, punctul a) al regulamentului pentru parochii și recursul lor instruat cu documentele despre aceasta e-valificațiune. I vor înainta Preaonoratului Domn Protopop tractul Vasilie Beleş în Arad, în termenul precizat mai sus: ear în timpul concursual se vor prezenta în sf. biserică de aici, pentru a-și arăta desteritatea în oratoria bisericească și rituale.

Cicir, la 28 Aprilie 1902.

1—3

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: VASILIE BELEȘ, protopop.

—□—

Pentru întregirea vacantului post de paroch din parochia de clasa a II-a Jabăr, tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul diecesan, „*Biserica și Școala*“ din Arad.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Sesiunea parochială constătătoare din 30 jurgere pământ arător;

2. Grădină parochială intravilană de 800 st. □ și estravilană de asemenea de 800 st. □;

3. Stolele usuate cu adausul că, întru cât aceste stole ar fi mai mari decât cele prevăzute în „*Norma stolară*“ votată de Venerabilul sinod eparhial sub Nr. 210 din 1897, să se reducă la cele cuprinse în aceasta;

4. Întregirea dela stat, care acuma face la an pentru preoți cu e-valificație sub 8 clase gimnasiale 539 cor.

Rele tanții la acest post au să-și aștearnă concursurile lor instruate amăsurat legilor noastre în vigoare, în terminus concursual, comitetului parochial din Jabăr, pe calea oficiului protopresbiteral gr. or. român din Belinț (Bélincz, Temesmege), și să se prezenteze, în termenul regulamentar, într'o luminecă ori într'o sərbătoare, în sfanta biserică din Jabăr, spre a-și arăta desteritatea în rituali, eventual în oratorie.

3—3

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: GERASIM SĚRB, prtpresbiter ori. roman.

—□—

Licitațiune minuendă.

Pe baza conclusului Venerabilului Consistor diecesan din 14/27 Martie a. c. Nr. 1365 comuna bisericească gr. or. rom. din *Mișca* publică licitațiune minuendă pentru vâpsirea turnului bisericeii și a crucei, precum și repararea și vâruirea pereților din afara pe lângă suma de 855 cor. 10 fil. cu termen de licitație pe ziua de **25 Mai** st. n. a. c. la orele 10 nainte de amezăzi.

Condițiunile dela întreprinderile de mai sus și până la ținerea licitațiunii se pot vedea la oficiul parochial,

Mișca 21, Aprilie 1902. st. v.

2—3

Ioan Avram,
presid. comit. parochial,

—□—